

SMJERNICE ZA IZGRADNJU I UPRAVLJANJE
KNJIŽNIČNIM FONDOM
GRADSKE KNJIŽNICE OTOK

Otok, 2026.

SADRŽAJ

- 1. Opće odredbe
- 2. Zakonski okvir
- 3. Gradska knjižnica Otok
- 4. Vizija
- 5. Misija
- 6. Vrijednosti
- 7. Svrha i ciljevi Smjernica
- 8. Politika izgradnje knjižničkog fonda
- 9. Načela izgradnje knjižničkog fonda
- 10. Struktura knjižničkog fonda
- 11. Nabava knjižnične građe
- 12. Izvori nabave
- 13. Kriteriji za odabir knjižnične građe
- 14. Politike razvoja zbirke (predviđeno za završnu verziju)
- 15. Revizija, izlučivanje i otpis
- 16. Završne odredbe
- Prilozi

1. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Smjernicama za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom Gradske knjižnice Otok (u daljnjem tekstu: Smjernice) uređuju se načela, ciljevi, kriteriji i postupci planiranja, nabave, izgradnje, stručne obrade, vrednovanja, zaštite, korištenja, revizije, izlučivanja i otpisa knjižnične građe.

Smjernice predstavljaju temeljni stručni dokument kojim se određuje razvoj knjižničnog fonda u skladu s potrebama korisnika, razvojem knjižnične djelatnosti i važećim propisima Republike Hrvatske.

Članak 2.

Smjernice se primjenjuju na svu knjižničnu građu koju Gradska knjižnica Otok prikuplja, obrađuje, čuva, daje na korištenje ili trajno pohranjuje.

Njihova je svrha osigurati:

- sustavan razvoj knjižničnog fonda,
- transparentnost nabavne politike,
- kvalitetno upravljanje javnim sredstvima,
- ravnomjernu zastupljenost svih područja znanja,
- jednak pristup informacijama svim korisnicima,
- očuvanje lokalne kulturne baštine,
- razvoj informacijskih, čitalačkih i digitalnih kompetencija građana.

Članak 3.

Smjernice su obvezne za sve stručne djelatnike koji sudjeluju u:

- planiranju nabave,
- odabiru knjižnične građe,
- obradi građe,
- zaštiti fonda,
- vrednovanju fonda,
- reviziji,
- izlučivanju i otpisu,
- razvoju zbirke.

2. ZAKONSKI OKVIR

Članak 4.

Smjernice su izrađene u skladu s odredbama:

- Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti,
- Standarda za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj,
- Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima,
- Pravilnika o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe,
- Zakona o pravu na pristup informacijama,
- Zakona o zaštiti osobnih podataka (GDPR),
- UNESCO Manifesta za narodne knjižnice,
- IFLA Smjernica za narodne knjižnice,
- ostalih važećih propisa Republike Hrvatske.

Članak 5.

Pri donošenju stručnih odluka Knjižnica primjenjuje načela:

- stručnosti,
- nepristranosti,
- slobodnog pristupa informacijama,
- jednakosti korisnika,
- intelektualne slobode,
- profesionalne etike,
- racionalnog upravljanja javnim sredstvima.

3. GRADSKA KNJIŽNICA OTOK

Članak 6.

Gradska knjižnica Otok samostalna je javna ustanova kojoj je osnivač Grad Otok. Kao narodna knjižnica organizira i pruža knjižnične, informacijske, obrazovne, kulturne i druge javne usluge koje se temelje na sustavnom odabiru, nabavi, stručnoj obradi, pohrani, zaštiti i davanju na korištenje knjižnične građe te omogućavanju pristupa informacijama i drugim izvorima znanja u tiskanom i digitalnom obliku.

Prema broju stanovnika područja Grada Otoka (4.899 stanovnika prema Popisu stanovništva 2021.), Gradska knjižnica Otok svrstava se u narodne knjižnice VII. tipa,

odnosno knjižnice koje pružaju knjižnične usluge na području jedinica lokalne samouprave s do 5.000 stanovnika, sukladno Standardu za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj.

Gradska knjižnica Otok nije matična knjižnica te svoju djelatnost obavlja u suradnji s nadležnom županijskom matičnom narodnom knjižnicom, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, koja pruža stručnu pomoć, obavlja matične poslove i koordinira razvoj knjižnične djelatnosti na području Vukovarsko-srijemske županije, u skladu sa Zakonom o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti te Standardom za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj.

Na dan 31. prosinca 2025. godine knjižnični fond Gradske knjižnice Otok obuhvaća 16.310 jedinica knjižnične građe, koje su organizirane u skladu s potrebama korisnika i Standardom za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Knjižnica zapošljava dvije djelatnice koje obavljaju stručne, upravljačke i administrativne poslove knjižnične djelatnosti. Podaci o broju aktivnih članova i drugim pokazateljima poslovanja vode se u godišnjem izvješću o radu Knjižnice te se redovito prate i analiziraju.

Gradska knjižnica Otok svojim djelovanjem nastoji zadovoljiti informacijske, obrazovne, kulturne i društvene potrebe svih skupina korisnika. Posebnu pozornost posvećuje razvoju čitalačke kulture, promicanju cjeloživotnog učenja, informacijskom i digitalnom opismenjavanju, radu s djecom i mladima te prikupljanju, očuvanju i promicanju zavičajne kulturne baštine Grada Otoka i naselja Komletinci. U suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama, udrugama, ustanovama kulture i drugim dionicima lokalne zajednice Knjižnica razvija programe i usluge kojima aktivno doprinosi kulturnom, obrazovnom i društvenom razvoju zajednice.

Članak 7.

Gradska knjižnica Otok pruža usluge svim građanima bez obzira na:

- dob,
- spol,
- nacionalnost,
- vjeru,
- političko uvjerenje,
- društveni status,
- stupanj obrazovanja,
- zdravstveno stanje,
- invaliditet,
- materinski jezik.

Knjižnica promiče jednakost, uključivost i pravo svakoga građanina na pristup informacijama i znanju.

Članak 8.

Knjižnica osobitu pozornost posvećuje:

- razvoju čitalačke kulture,
- cjeloživotnom učenju,
- informacijskom opismenjavanju,
- digitalnoj pismenosti,
- radu s djecom i mladima,
- poticanju čitanja u obitelji,
- suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama,
- očuvanju kulturne baštine Otoka i Komletinaca,
- razvoju zavičajne zbirke,
- organiziranju kulturnih programa,
- razvoju partnerstva s lokalnom zajednicom.

4. VIZIJA

Članak 9.

Vizija Gradske knjižnice Otok jest biti suvremeno, otvoreno i prepoznatljivo kulturno, obrazovno i informacijsko središte zajednice koje svim građanima omogućuje slobodan pristup znanju, informacijama i kulturnim sadržajima te aktivno doprinosi razvoju društva znanja.

Knjižnica svoju djelatnost razvija kao mjesto susreta, učenja, stvaralaštva i međugeneracijske suradnje, primjenjujući suvremene knjižnične standarde i nove tehnologije, uz očuvanje kulturne i zavičajne baštine Grada Otoka i naselja Komletinci.

Razvojem kvalitetnih knjižničnih zbirki, inovativnih programa i partnerske suradnje Gradska knjižnica Otok nastoji biti nezaobilazan čimbenik kulturnog i društvenog života lokalne zajednice.

5. MISIJA

Članak 10.

Misija Gradske knjižnice Otok jest omogućiti svim građanima jednaku dostupnost knjižnične građe, informacija, znanja i kulturnih sadržaja neovisno o njihovoj dobi, obrazovanju, socijalnom statusu ili drugim osobnim obilježjima.

Knjižnica svoju misiju ostvaruje:

- sustavnom izgradnjom kvalitetnog knjižničnog fonda,
- promicanjem čitanja i čitalačke kulture,
- razvojem informacijskih i digitalnih kompetencija građana,
- pružanjem stručnih informacijskih usluga,
- organiziranjem kulturnih, obrazovnih i kreativnih programa,
- razvojem zavičajne zbirke,
- njegovanjem kulturne baštine,
- poticanjem cjeloživotnog učenja,
- razvojem suradnje s odgojno-obrazovnim ustanovama, udrugama, ustanovama kulture i drugim partnerima.

Gradska knjižnica Otok djeluje kao javna ustanova otvorena svim građanima te svojim radom doprinosi razvoju obrazovane, uključive i kulturno osviještene zajednice.

6. VRIJEDNOSTI

Članak 11.

U svom radu Gradska knjižnica Otok promiče i njeguje sljedeće vrijednosti:

Slobodan pristup informacijama

Knjižnica omogućuje svim korisnicima slobodan, jednak i nepristran pristup informacijama i znanju u skladu sa zakonom.

Dostupnost

Knjižnične usluge i građa dostupne su svim građanima bez diskriminacije.

Stručnost

Razvoj knjižničnog fonda temelji se na stručnim načelima knjižničarske struke i međunarodno prihvaćenim standardima.

Odgovornost

Knjižnica odgovorno upravlja javnim sredstvima, knjižničnom građom i kulturnom baštinom.

Kvaliteta

Knjižnica kontinuirano unapređuje kvalitetu svojih zbirki i usluga.

Inovativnost

Knjižnica prati razvoj informacijskih tehnologija i uvodi suvremene oblike knjižničnog poslovanja.

Partnerstvo

Knjižnica razvija suradnju s ustanovama, udrugama, kulturnim organizacijama i građanima.

Uključivost

Knjižnica stvara poticajno okruženje dostupno svim skupinama korisnika.

Cjeloživotno učenje

Knjižnica promiče obrazovanje tijekom cijelog života kao jedno od temeljnih načela razvoja društva.

Očuvanje kulturne baštine

Posebna se pozornost posvećuje prikupljanju, zaštiti i promicanju zavičajne kulturne baštine Grada Otoka i Komletinaca.

7. SVRHA I CILJEVI SMJERNICA

Članak 12.

Smjernice predstavljaju temeljni dokument kojim se određuje dugoročna politika razvoja knjižničnog fonda Gradske knjižnice Otok.

Njihova je svrha osigurati planski, transparentan i stručan razvoj knjižnične građe u skladu s potrebama korisnika i strateškim ciljevima Knjižnice.

Članak 13.

Ciljevi Smjernica su:

- osigurati uravnotežen razvoj knjižničnog fonda,
- povećavati kvalitetu knjižničnih zbirki,

- uskladiti nabavu s potrebama korisnika,
- osigurati racionalno korištenje financijskih sredstava,
- razvijati posebne zbirke,
- sustavno razvijati zavičajnu zbirku,
- povećavati dostupnost elektroničkih izvora,
- poticati razvoj digitalnih zbirki,
- unaprijediti korištenje knjižnične građe,
- osigurati redovito vrednovanje fonda,
- provoditi plansko izlučivanje zastarjele i dotrajale građe,
- očuvati vrijednu knjižničnu baštinu.

8. POLITIKA IZGRADNJE KNJIŽNIČNOG FONDA

Članak 14.

Knjižnični fond Gradske knjižnice Otok razvija se planski, kontinuirano i u skladu s potrebama lokalne zajednice.

Politika razvoja fonda temelji se na sljedećim načelima:

- ravnomjernoj zastupljenosti svih područja ljudskog znanja,
- zastupljenosti domaće i strane književnosti,
- razvoju zbirki za sve dobne skupine,
- dostupnosti kvalitetnih izvora informacija,
- poticanju čitanja,
- razvoju informacijskog društva,
- očuvanju kulturne baštine,
- promicanju hrvatske književnosti i nakladništva,
- razvoju digitalnih sadržaja.

Članak 15.

Knjižnica razvija fond koji odgovara stvarnim i potencijalnim potrebama korisnika, pri čemu vodi računa o:

- demografskoj strukturi stanovništva,
- interesima korisnika,
- obrazovnim potrebama,
- kulturnim potrebama zajednice,
- razvojnim planovima Grada Otoka,
- financijskim mogućnostima Knjižnice,

- Standardu za narodne knjižnice Republike Hrvatske.

Članak 16.

Izgradnja knjižničkog fonda temelji se na načelima stručne neovisnosti.

Pri odabiru knjižnične građe ne provodi se ideološka, politička, vjerska niti druga vrsta cenzure.

Knjižnica nabavlja građu različitih svjetonazora i znanstvenih pristupa, vodeći se isključivo stručnim kriterijima, kvalitetom sadržaja i potrebama korisnika.

Članak 17.

Knjižnični fond kontinuirano se obnavlja:

- nabavom novih naslova,
- zamjenom dotrajale građe,
- izlučivanjem zastarjelih jedinica,
- razvojem posebnih zbirki,
- digitalizacijom zavičajne građe,
- nabavom elektroničkih izvora,
- sustavnim vrednovanjem postojećeg fonda.

9. NAČELA IZGRADNJE KNJIŽNIČNOG FONDA

Članak 18.

Izgradnja knjižničkog fonda Gradske knjižnice Otok predstavlja planski, kontinuirani i stručni proces kojim se osigurava kvalitetna, raznovrsna i aktualna knjižnična građa u skladu s potrebama korisnika, razvojem knjižnične djelatnosti i raspoloživim financijskim sredstvima.

Knjižnični fond razvija se kao jedinstvena cjelina koju čine tiskana, audiovizualna, elektronička, digitalna i druga knjižnična građa.

Članak 19.

Pri izgradnji knjižničkog fonda Knjižnica primjenjuje sljedeća načela:

1. Načelo dostupnosti

Knjižnična građa nabavlja se kako bi bila dostupna svim korisnicima pod jednakim uvjetima.

Posebna pozornost posvećuje se građi namijenjenoj:

- djeci predškolske dobi,
- učenicima,
- studentima,
- odraslim korisnicima,
- osobama starije životne dobi,
- osobama s teškoćama,
- osobama koje imaju poteškoće u čitanju standardnog tiska.

2. Načelo kvalitete

Knjižnica nabavlja građu koja zadovoljava stručne, obrazovne, kulturne i informacijske potrebe zajednice.

Prednost imaju publikacije koje:

- imaju trajnu kulturnu ili znanstvenu vrijednost,
- pridonose razvoju čitateljskih navika,
- razvijaju informacijsku pismenost,
- promiču hrvatsku književnost i kulturu,
- pridonose razvoju lokalne zajednice.

3. Načelo uravnoteženosti

Knjižnični fond razvija se tako da osigurava primjerenu zastupljenost svih područja ljudskog znanja.

Nabava se planira vodeći računa o zastupljenosti:

- hrvatske književnosti,
- svjetske književnosti,
- stručne literature,
- popularno-znanstvene literature,
- referentne građe,
- dječje književnosti,
- književnosti za mlade,
- elektroničkih izvora,
- neknjižne građe.

4. Načelo aktualnosti

Knjižnica kontinuirano prati:

- izdavačku produkciju,
- potrebe korisnika,
- razvoj znanosti,
- razvoj obrazovanja,
- nove medije,
- razvoj informacijskih tehnologija.

Fond se redovito obnavlja nabavom novih izdanja te izlučivanjem zastarjele građe.

5. Načelo stručne neovisnosti

Odabir knjižnične građe provodi se isključivo prema stručnim kriterijima.

Na odluke o nabavi ne mogu utjecati politički, ideološki, gospodarski, vjerski ili drugi interesi koji nisu u skladu sa stručnim načelima knjižničarske djelatnosti.

6. Načelo racionalnosti

Financijska sredstva namijenjena nabavi koriste se odgovorno i učinkovito.

Prilikom nabave vodi se računa o:

- cijeni publikacije,
- kvaliteti izdanja,
- očekivanoj korištenosti,
- dugoročnoj vrijednosti,
- raspoloživim sredstvima.

7. Načelo održivosti

Razvoj fonda planira se dugoročno.

Knjižnica nastoji održavati optimalnu veličinu fonda redovitom:

- nabavom,
- revizijom,
- izlučivanjem,
- zaštitom,
- obnovom dotrajale građe.

Članak 20.

Izgradnja knjižničnog fonda temelji se na praćenju potreba korisnika.

Knjižnica redovito prikuplja informacije putem:

- prijedloga korisnika,
- analiza posudbe,
- statističkih pokazatelja,
- anketa,
- razgovora s korisnicima,
- suradnje s odgojno-obrazovnim ustanovama,
- suradnje s kulturnim ustanovama,
- suradnje s udrugama.

Dobiveni podaci koriste se pri planiranju godišnje nabave.

Članak 21.

Pri razvoju fonda posebna se pozornost posvećuje građi koja:

- promiče čitanje,
- razvija medijsku pismenost,
- razvija informacijsku pismenost,
- razvija digitalne kompetencije,
- potiče cjeloživotno učenje,
- promiče kulturnu raznolikost,
- doprinosi očuvanju hrvatskog jezika,
- njeguje lokalni identitet i kulturnu baštinu.

10. STRUKTURA KNJIŽNIČNOG FONDA

Članak 22.

Knjižnični fond Gradske knjižnice Otok organiziran je kao jedinstvena stručna cjelina koju čine različite zbirke i vrste knjižnične građe.

Struktura fonda planira se sukladno Standardu za narodne knjižnice Republike Hrvatske te potrebama korisnika.

Knjižnica nastoji održavati uravnotežen odnos između knjižne i neknjižne građe, vodeći računa o razvoju novih oblika informacijskih izvora.

Članak 23.

Knjižnični fond obuhvaća:

- zbirku za odrasle,
- dječji odjel,
- zbirku za mlade,
- referentnu zbirku,
- zavičajnu zbirku,
- periodiku,
- audiovizualnu građu,
- elektroničku građu,
- digitalne sadržaje,
- društvene igre,
- didaktičku građu,
- ostalu knjižničnu građu u skladu sa zakonskim propisima.

Članak 24.

Prilikom razvoja fonda Knjižnica nastoji osigurati:

- zastupljenost svih područja ljudskog znanja,
- primjerenu zastupljenost hrvatske i strane književnosti,
- kvalitetnu stručnu literaturu,
- dovoljno naslova za djecu i mlade,
- aktualnu referentnu građu,
- građu za cjeloživotno učenje,
- građu prilagođenu osobama s posebnim potrebama,
- građu koja prati suvremene društvene i tehnološke promjene.

11. NABAVA KNJIŽNIČNE GRAĐE

Članak 25.

Nabava knjižnične građe predstavlja planski i kontinuirani proces izgradnje knjižničnog fonda kojim Gradska knjižnica Otok osigurava kvalitetnu, raznovrsnu i aktualnu knjižničnu građu u skladu s potrebama korisnika, Smjernicama za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom, Standardom za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj i raspoloživim financijskim sredstvima.

Nabava knjižnične građe provodi se tijekom cijele godine na temelju stručne procjene knjižničnog osoblja, iskazanih potreba korisnika te praćenja nakladničke produkcije.

Članak 26.

Na temelju ovih Smjernica Gradska knjižnica Otok donosi Godišnji plan nabave knjižnične građe, koji sadrži:

- planirane vrste knjižnične građe,
- planirani broj jedinica knjižnične građe,
- procijenjeni financijski trošak nabave,
- planirane izvore financiranja,
- prioritete nabave za tekuću godinu.

Godišnji plan nabave izrađuje se u skladu s Financijskim planom Knjižnice te se, prema potrebi, tijekom godine može izmijeniti i dopuniti.

Članak 27.

Pri planiranju nabave Knjižnica vodi računa o:

- potrebama korisnika svih dobnih skupina,
- broju i strukturi stanovništva lokalne zajednice,
- zastupljenosti svih područja ljudskog znanja,
- razvoju čitalačkih navika,
- razvoju informacijskih i digitalnih kompetencija,
- očuvanju kulturne i zavičajne baštine,
- zastupljenosti hrvatske književnosti i hrvatskih autora,
- dostupnosti građe osobama s posebnim potrebama,
- financijskim mogućnostima Knjižnice.

Članak 28.

Pri nabavi knjižnične građe prednost imaju:

- djela hrvatskih autora i nakladnika,
- kvalitetna suvremena i klasična književnost,
- stručna i popularno-znanstvena literatura,
- obvezna školska lektira,
- dječje knjige i slikovnice,
- građa za mlade,
- referentna građa,
- zavičajne publikacije,
- građa koja doprinosi razvoju cjeloživotnog učenja i informacijske pismenosti.

Članak 29.

Gradska knjižnica Otok nastoji ostvariti prosječni standard godišnje prinove knjižnične građe propisan Standardom za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, vodeći pritom računa o raspoloživim financijskim sredstvima i mogućnostima nabave putem kupnje, otkupa, darova i drugih zakonitih načina stjecanja knjižnične građe.

12. IZVORI NABAVE

Članak 30.

Knjižnična građa pribavlja se iz sljedećih izvora:

- kupnjom,
- otkupom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske,
- darovima fizičkih i pravnih osoba,
- zamjenom s drugim knjižnicama i ustanovama,
- vlastitim izdanjima,
- drugim zakonitim načinima stjecanja knjižnične građe.

Članak 31.

Kupnja predstavlja osnovni način nabave knjižnične građe te se provodi u skladu s Financijskim planom Gradske knjižnice Otok, Godišnjim planom nabave knjižnične građe i važećim propisima Republike Hrvatske.

Pri kupnji prednost imaju publikacije koje odgovaraju kriterijima utvrđenim ovim Smjernicama te iskazanim potrebama korisnika.

Članak 32.

Gradska knjižnica Otok sudjeluje u programima Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske za nabavu knjižnične građe.

Građa pribavljena putem otkupa uključuje se u knjižnični fond prema istim stručnim kriterijima koji se primjenjuju i na građu nabavljenu kupnjom.

Članak 33.

Darovana knjižnična građa prihvaća se ako:

- sadržajno odgovara potrebama korisnika,
- pridonosi razvoju knjižničnog fonda,
- nije fizički oštećena,
- nije sadržajno zastarjela,
- nije riječ o nepotrebnom broju primjeraka.

Knjižnica zadržava pravo odbiti darovanu građu koja ne odgovara kriterijima utvrđenima ovim Smjernicama.

Članak 34.

Knjižnica može razmjenjivati knjižničnu građu s drugim knjižnicama i ustanovama radi obogaćivanja knjižničnog fonda i razvoja suradnje.

Članak 35.

Vlastita izdanja Gradske knjižnice Otok trajno se uključuju u knjižnični fond te predstavljaju sastavni dio zavičajne zbirke i dokumentiraju izdavačku djelatnost Knjižnice.

13. KRITERIJI ZA ODABIR KNJIŽNIČNE GRAĐE

Članak 36.

Odabir knjižnične građe provodi se stručno, nepristrano i planski, u skladu s potrebama korisnika, razvojnim ciljevima Gradske knjižnice Otok te načelima knjižničarske struke.

Prilikom odabira svake jedinice knjižnične građe procjenjuju se njezina sadržajna, stručna, obrazovna, kulturna i uporabna vrijednost.

Članak 37.

Pri odabiru knjižnične građe primjenjuju se sljedeći opći kriteriji:

- kvaliteta sadržaja,
- stručna ili umjetnička vrijednost,
- vjerodostojnost autora,
- ugled nakladnika,
- aktualnost sadržaja,
- doprinos obrazovanju,
- doprinos razvoju čitalačke kulture,
- interes korisnika,

- očekivana učestalost korištenja,
- fizička kvaliteta izdanja,
- cijena u odnosu na vrijednost publikacije,
- zastupljenost područja znanja u postojećem fondu.

Članak 38.

Pri odabiru knjižnične građe Knjižnica vodi računa o ravnomjernoj zastupljenosti:

- hrvatske književnosti,
- svjetske književnosti,
- stručne literature,
- popularno-znanstvene literature,
- referentne građe,
- dječje književnosti,
- literature za mlade,
- elektroničkih izvora,
- audiovizualne građe,
- društvenih igara,
- zavičajne građe.

13.1. Beletristika

Članak 39.

Prilikom nabave beletristike prednost imaju:

- djela hrvatskih autora,
- suvremena hrvatska književnost,
- klasici hrvatske književnosti,
- klasici svjetske književnosti,
- suvremena svjetska književnost,
- djela nagrađivanih autora,
- djela značajna za razvoj književnosti,
- kvalitetni prijevodi stranih autora.

Posebna se pozornost posvećuje djelima koja promiču čitanje, razvijaju književni ukus i imaju trajnu kulturnu vrijednost.

13.2. Stručna literatura

Članak 40.

Stručna literatura nabavlja se radi potpore:

- formalnom obrazovanju,
- cjeloživotnom učenju,
- profesionalnom usavršavanju,
- osobnom razvoju korisnika.

Prednost imaju aktualna izdanja iz područja:

- medicine,
- psihologije,
- pedagogije,
- ekonomije,
- prava,
- informatike,
- poljoprivrede,
- poduzetništva,
- jezika,
- povijesti,
- umjetnosti,
- prirodnih znanosti.

13.3. Popularno-znanstvena literatura

Članak 41.

Popularno-znanstvena građa nabavlja se radi približavanja znanstvenih spoznaja široj javnosti.

Prednost imaju publikacije koje:

- potiču kritičko mišljenje,
- razvijaju znanstvenu pismenost,
- obrađuju suvremene teme,
- prilagođene su širokom krugu čitatelja.

13.4. Referentna građa

Članak 42.

Referentna zbirka razvija se radi pružanja pouzdanih informacija korisnicima.

U referentnu zbirku uključuju se:

- enciklopedije,
- leksikoni,
- rječnici,
- atlasi,
- bibliografije,
- priručnici,
- zakonodavne publikacije,
- statističke publikacije.

Referentna građa nabavlja se u tiskanom i elektroničkom obliku kada je to moguće.

13.5. Dječja knjižnična građa

Članak 43.

Razvoj dječjeg fonda jedan je od prioriteta Gradske knjižnice Otok.

Dječji fond oblikuje se tako da podržava:

- razvoj predčitalačkih vještina,
- razvoj čitalačkih navika,
- kreativnost,
- maštu,
- emocionalni razvoj,
- razvoj govora,
- razvoj medijske pismenosti.

Članak 44.

Prednost imaju:

- kvalitetne slikovnice,
- prve knjige za čitanje,
- suvremena dječja književnost,
- hrvatski dječji autori,
- nagrađene slikovnice,
- edukativne knjige,
- interaktivne knjige,
- knjige prilagođene djeci s teškoćama.

13.6. Građa za mlade

Članak 45.

Građa za mlade razvija se radi poticanja čitanja tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

Posebno se nabavljaju:

- suvremeni romani za mlade,
- stripovi,
- grafički romani,
- popularno-znanstvene knjige,
- knjige o mentalnom zdravlju,
- knjige o odabiru zanimanja,
- knjige o digitalnoj sigurnosti,
- knjige o financijskoj pismenosti.

13.7. Zavičajna građa

Članak 46.

Gradska knjižnica Otok sustavno prikuplja, obrađuje, čuva i promiče zavičajnu građu koja se odnosi na:

- Grad Otok,
- naselje Komletinci,
- Vukovarsko-srijemsku županiju kada je povezana s lokalnom zajednicom.

U zavičajnu zbirku uključuju se:

- knjige,
- monografije,
- časopisi,
- novinski članci,
- fotografije,
- razglednice,
- plakati,
- rukopisi,
- digitalni sadržaji,
- zvučni zapisi,
- videozapisi,
- publikacije lokalnih udruga,
- publikacije Grada Otoka,

- publikacije javnih ustanova.

Posebna se pozornost posvećuje djelima autora rođenih u Otoku i Komletincima ili autora čiji je rad značajno povezan s ovim područjem.

13.8. Audiovizualna građa

Članak 47.

Audiovizualna građa nabavlja se radi proširenja knjižničnih usluga i poticanja različitih oblika učenja.

Prednost imaju:

- edukativni sadržaji,
- dokumentarni filmovi,
- kvalitetni igrani filmovi,
- zvučne knjige,
- glazbena građa kulturne vrijednosti.

13.9. Elektronička građa

Članak 48.

Elektronička građa nabavlja se radi omogućavanja suvremenog pristupa informacijama.

Knjižnica može osiguravati pristup:

- elektroničkim knjigama,
- elektroničkim časopisima,
- mrežnim bazama podataka,
- obrazovnim platformama,
- digitalnim repozitorijima.

13.10. Društvene igre i didaktička građa

Članak 49.

Knjižnica razvija zbirku društvenih igara i didaktičke građe kao dio svojih obrazovnih i kulturnih aktivnosti.

Prednost imaju igre koje:

- razvijaju logičko razmišljanje,

- potiču suradnju,
- razvijaju komunikacijske vještine,
- razvijaju kreativnost,
- promiču čitanje,
- potiču međugeneracijsko druženje.

Članak 50.

Prilikom nabave svih vrsta knjižnične građe Knjižnica vodi računa o dugoročnoj vrijednosti publikacije, potrebama korisnika i održivom razvoju knjižničnog fonda.

14. Politike razvoja zbirke

Članak 51.

Gradska knjižnica Otok razvija knjižnične zbirke u skladu sa svojom misijom, potrebama korisnika, Smjernicama za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom, Standardom za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj te raspoloživim financijskim sredstvima.

Razvoj zbirke temelji se na načelima kvalitete, aktualnosti, raznovrsnosti, dostupnosti i uravnoteženosti knjižnične građe, uz uvažavanje informacijskih, obrazovnih, kulturnih i rekreacijskih potreba lokalne zajednice.

Knjižnica sustavno razvija:

- zbirku za odrasle,
- dječju zbirku,
- zbirku za mlade,
- referentnu zbirku,
- zavičajnu zbirku,
- zbirku periodike,
- audiovizualnu i elektroničku građu,
- zbirku društvenih igara i didaktičke građe.

Posebna se pozornost posvećuje razvoju zavičajne zbirke koja obuhvaća građu o Gradu Otoku i naselju Komletinci, djelima zavičajnih autora te publikacijama od kulturnog, povijesnog i društvenog značaja za lokalnu zajednicu.

Razvoj zbirke provodi se planski putem kupnje, otkupa Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, darova, zamjene i drugih zakonitih načina stjecanja knjižnične građe. Pri odabiru građe primjenjuju se stručni kriteriji utvrđeni ovim Smjernicama, uz praćenje potreba korisnika, statistike korištenja fonda i razvoja nakladničke produkcije.

Zbirke se redovito vrednuju, nadopunjuju i obnavljaju kako bi se osigurala njihova aktualnost, kvaliteta i usklađenost s potrebama korisnika. Dotrajala, zastarjela ili nekorištena građa izlučuje se i otpisuje u skladu s važećim propisima.

15. Revizija, izlučivanje i otpis knjižnične građe

Članak 52.

Revizija knjižnične građe provodi se radi utvrđivanja stvarnog stanja knjižničnog fonda, njegove usklađenosti s inventarnim i kataloškim evidencijama te očuvanja kvalitete i funkcionalnosti fonda.

Revizija se provodi u rokovima i na način propisan Pravilnikom o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe te drugim važećim propisima Republike Hrvatske.

Na temelju rezultata revizije provodi se izlučivanje i otpis knjižnične građe. Iz knjižničnog fonda redovito se izlučuje i otpisuje građa koja je:

- fizički dotrajala ili oštećena,
- sadržajno zastarjela ili više ne odgovara potrebama korisnika,
- nepotpuna ili neupotrebljiva,
- izgubljena ili trajno nevraćena,
- višak primjeraka za kojima više ne postoji potreba.

Prije donošenja odluke o otpisu procjenjuje se stručna, kulturna, povijesna i zavičajna vrijednost građe, kao i mogućnost njezine zamjene novijim izdanjem ili pohrane u posebne zbirke.

Izlučivanje i otpis provode se na temelju prijedloga stručnog knjižničnog osoblja, o čemu se vodi propisana dokumentacija i donosi odgovarajuća odluka ravnatelja Knjižnice.

Građa otpisana iz knjižničnog fonda može se, u skladu s važećim propisima, ponuditi drugim knjižnicama i ustanovama, darovati ili zbrinuti na drugi odgovarajući način, vodeći računa o zaštiti kulturnih dobara, autorskih prava i načelima održivog gospodarenja.

Redovitim provođenjem revizije, izlučivanja i otpisa osigurava se aktualan, kvalitetan, pregledan i funkcionalan knjižnični fond koji odgovara potrebama korisnika i omogućuje učinkovito upravljanje knjižničnom građom.

16. Završne odredbe

Članak 53.

Ove Smjernice predstavljaju temeljni stručni dokument za izgradnju i upravljanje knjižničnim fondom Gradske knjižnice Otok te služe kao osnova za planiranje nabave, razvoj knjižničnih zbirki, vrednovanje fonda, reviziju, izlučivanje i otpis knjižnične građe.

Članak 54.

Smjernice se primjenjuju na cjelokupni knjižnični fond Gradske knjižnice Otok, neovisno o načinu stjecanja knjižnične građe, te su obvezujuće za sve stručne djelatnike koji sudjeluju u poslovima izgradnje i upravljanja knjižničnim fondom.

Članak 55.

Smjernice će se redovito preispitivati i, prema potrebi, usklađivati s važećim zakonima, podzakonskim propisima, Standardom za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, razvojem knjižnične djelatnosti te promjenama u potrebama korisnika i lokalne zajednice.

Revizija Smjernica provodi se najmanje jednom u pet godina, a prema potrebi i ranije.

Članak 56.

Za provedbu ovih Smjernica odgovoran je ravnatelj Gradske knjižnice Otok, koji osigurava njihovu primjenu u skladu s važećim propisima i financijskim mogućnostima Knjižnice.

Članak 57.

Ove Smjernice stupaju na snagu danom donošenja te će biti objavljene na mrežnim stranicama Gradske knjižnice Otok radi dostupnosti javnosti i transparentnosti rada.

Ove Smjernice donijela je ravnateljica Gradske knjižnice Otok 5. svibnja 2026. godine.

ravnateljica Gradske knjižnice Otok

Marijana Barnjak Jelić, mag. bibl.

Marijana Barnjak Jelić

17. PRILOZI

PRILOG 1.

Obrazac za prijedlog nabave knjižnične građe

Podatak

Datum

Predlagatelj

Autor

Naslov

Nakladnik

Godina izdanja

ISBN

Vrsta građe ☐ knjiga ☐ slikovnica ☐ AV građa ☐ društvena igra ☐ drugo

Područje (UDK)

Razlog prijedloga

Procijenjena cijena

Broj primjeraka

Mišljenje stručnog knjižničnog osoblja

☐ Prihvaća se

☐ Ne prihvaća se

Datum: _____

Potpis: _____

PRILOG 2.

Obrazac za prihvrat darovane knjižnične građe

Darovatelj:

Adresa:

Datum zaprimanja:

Ukupan broj jedinica:

Vrsta građe:

☐ knjige

☐ slikovnice

☐ časopisi

☐ društvene igre

☐ AV građa

☐ ostalo

Popis darovane građe:

Stručna procjena

Građa:

☐ odgovara nabavnoj politici

☐ ne odgovara nabavnoj politici

☐ uključuje se u knjižnični fond

☐ neće se uključiti u knjižnični fond

Napomena:

Potpis knjižničara

PRILOG 3.

Obrazac za izlučivanje i otpis knjižnične građe

Datum:

Broj zapisnika:

Inventarni broj Autor Naslov Razlog otpisa

Razlog:

- ☐ fizički dotrajala
- ☐ sadržajno zastarjela
- ☐ izgubljena
- ☐ nevraćena
- ☐ višak primjeraka
- ☐ ostalo

Napomena:

Predlaže:

Odobrava ravnatelj:

PRILOG 4.

Godišnji plan nabave knjižnične građe

Plan nabave za _____ godinu

Vrsta građe	Planirani broj	Planirani trošak (€)
Beletristika		
Stručna literatura		
Referentna građa		
Dječje knjige		
Građa za mlade		
Zavičajna građa		
Društvene igre		
AV građa		
Elektronička građa		
Ostalo		

Izvori financiranja

- ☐ Grad Otok
- ☐ Ministarstvo kulture i medija RH
- ☐ Vukovarsko – srijemska županija
- ☐ Darovi
- ☐ Ostalo

Ukupno planirano:

PRILOG 5.

Pokazatelji uspješnosti razvoja knjižničnog fonda

Gradska knjižnica Otok jednom godišnje prati pokazatelje razvoja knjižničnog fonda.

Pokazatelj	Ciljana vrijednost
Broj nabavljenih knjiga	prema godišnjem planu
Broj jedinica neknjižne građe	prema godišnjem planu
Udio dječje građe	najmanje 25 % fonda
Omjer beletristike i stručne literature	približno 55 : 45
Broj prinovljenih zavičajnih publikacija	kontinuirano
Broj darovanih jedinica	evidentira se
Broj otpisanih jedinica	prema reviziji
Broj prijedloga korisnika prihvaćenih za nabavu	prati se godišnje
Iskorištenost novo nabavljene građe	prati se statistikom posudbe
Zadovoljstvo korisnika fondom	anketiranje najmanje jednom godišnje

Rezultati se analiziraju u okviru godišnjeg izvješća o radu Knjižnice i koriste za planiranje nabave u sljedećem razdoblju.

PRILOG 6.

Popis propisa i stručne literature

Zakoni i podzakonski propisi

- Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19, 114/22)
- Standard za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21)
- Pravilnik o zaštiti, reviziji i otpisu knjižnične građe (NN 027/2023)
- Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima
- Zakon o pravu na pristup informacijama
- Opća uredba o zaštiti podataka (GDPR)

Međunarodni dokumenti

- UNESCO Public Library Manifest
- IFLA/UNESCO Public Library Manifest
- IFLA Guidelines for Public Libraries
- IFLA Trend Report

Stručna literatura

- Tadić, K. *Rad u knjižnici*
- Stokić Simončić, G. i sur. *Narodne knjižnice u teoriji i praksi*
- Verona, E. *Pravilnik i stručni standardi u knjižničarstvu*
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu – stručne smjernice i preporuke
- Hrvatsko knjižničarsko društvo – preporuke i stručni materijali